

Kaj so nam pripovedovali naš dedek?

(Spisal Zorán.)

3. Pravljica o kralju Matjažu.

Krallj Matjaž — ej, to vam je bil mogočen kralj, da malo takih, in takó pogumen in srčan, da je napovedal vojsko celemu svetu.

To pa Bogu ni bilo všeč, in zato je prišel kot ubog starček gor na tisto poljé, kjer je imel kralj Matjaž svojo vojsko in svojo prelepo palačo. In Bog je šel v kuhinjo, kakor imajo berači navado. Kaj ne, lahko bi ga kuharica ven zapodila, češ, kaj če neki tukaj ta „nebodigatreba“, pa ga ni, kajti Bog že tako naredi, da se vse izteče po njegovi volji.

Notri v kuhinji pa se je cvrlo in peklo polno, polno dobrih jedij, kajti Matjaž je dal napraviti pred vojsko velikansko gostijo. Kakor so se pa vrtele kuharice tam okoli loncev in kozic, pa pravi berač jedni kuharici: „Ti, če mi pustiš, da vsujem nekaj v tale jedila, bodo tako dobra, kakor jih še nikdar nisi jedla.“ Kaj ne, kakšna druga kuharica bi dejala: „Kaj se pa ti mešaš med kuho, umazanec!“ No, ampak Bog je pa že tako obrnil, da je bila precej zadovoljna in je rekla: „Le!“

Sicer pa je bila tudi zeló radovedna, kakšna bodo neki potem jedila, če bo berač — ona ni vedela, da je Bog — vsul vanja tisto čudno reč. Dozdevni berač pa je vzel iz žepa prgišče soli in jo nasul po vseh loncih. Veste, takrat še niso poznali soli, kakor sedaj, ampak so jedli vse jedi neosoljene. Seveda se jim to ni zdelo nič čudnega, ker so bili navajeni na take jedi.

Kakor so bile jedi kuhane in pripravljene, nesli so jih pred kralja. Matjažu so se zdele jedi neizrečeno ukusne, zato da poklicati jedno kuharico predse in jo povpraša, kako je to, da so nocoj jedila tako dobra, ali je déla take dišave vanja ali kaj, ker še nikoli ni jedel takih. Kuharica je nato vse povedala, kaj in kako, da je namreč nek berač dejal takih dišav notri, zato da so tako dobra.

Kralj je ukazal takoj, naj pripeljejo berača predenj. Zelo prijazno ga je vzprejel in mu rekel sestí k sebi. Potem pa sta se začela meniti o svetu in narodih. Berač mu je pravil, vse kar je videl in slišal, in kralj ga je prav rad poslušal. Seveda berači pridejo po vsem svetu in dosti vidijo in slišijo, česar drugi ne morejo.

Posebno se je pa kralj razvnel, kadar mu je začel berač praviti o vojakih. Tukaj ga je potipal za pravo žilico, kajti kralj Matjaž je ljubil vojsko nad vse. Precej ga je začel izpraševati, koliko in kakšne vojake imajo drugi kralji, kakšno orožje itd., a berač mu je to vse tako natanko povedal, da se je kralj zelo čudil in se mu je začelo dozdevati, da ta berač ni navaden berač.

„Ali od kod pa si?“ ga je vprašal Matjaž. Oni mu je pa le odgovoril, da od daleč, daleč.

Nadalje ga je vprašal: „Ali si tudi ti kralj?“ Berač mu je pa dejal: „Morebiti!“

„Ali imaš kaj dosti vojske?“ silil je kralj Matjaž še dalje v berača.

„Dosti“, odvrnil je ta.

„Ti, pa se dajva midva udariti!“ vskliknil je bojaželjni kralj. In Bog je bil zadovoljen, seveda, saj do tega ga je ravno hotel pripraviti. Drugo jutro se bi imeli udariti obe vojski. Matjaževi vojaki so še do polnoči pili in vriskali, a ob štirih so imeli vsi skupaj priti in se uvrstiti. Drugo jutro je prišlo. Jasno je bilo in solnce je krasno vzšlo nad gore. Kakor veste, pred nevihto se ne kaže noben oblaček. Vojaki so stali sred ravnega polja in so čakali sovražne vojske. Pa je le ni bilo. Zato vpraša kralj svojega nasprotnika: „Kje so pa tvoji vojaki?“

„Moji že pridejo“, dejal je Bog.

Hej! In po taboru so trobili vojaki in rožljali s sabljami, a njihove sulice so se bliščale v solnčnih žarkih. Sovražnika pa le ni bilo.

„Kdaj pa pridejo tvoji vojaki?“ vpraša kralj nestrpno.

„Moji so že tu!“ odgovoril je Bog kratko in nato izginil, da ni bilo sledu ne tiru za njim.

Kar nenadno pa je začelo treskati z jasnega neba in strahovito grometi. Bliski so švigali semtertja kakor ognjene kače, in celo nebo je bilo krvavo rdeče. Tedaj so pa kralj in vojaki popadali samega strahu na tla in omedleli. Ko so se pa zopet zavedeli, videli so kralja Matjaža vsega obupanega stati sredi ravnega polja. Tam je govoril v obupnosti te-le besede: „Še je jeden večji od mene! Gore! vzdignite se in pokrite nas radi tolike sramote!“

In glej! Gora se je res vzdignila in pokrila kralja Matjaža in njegovo vojsko. A kralj Matjaž spi z vso svojo vojsko v oni gori, in ko bo največja sila na svetu, se bode vzbudil in prišel s svojo vojsko iz gore. Z božjo pomočjo bode premagal vse sovražnike in zopet bode kraljeval svojemu ljudstvu.

Andrej Hofer.

(Napisal —c—.)

Gotovo ste že čitali o Andreju Hoferju, slavnem tirolskem junaku. Gotovo ste slišali, kako je leta 1809. Tirolsko trikrat oprostil sovražnikov habsburškega rodu. Čuli ste brezdvomno tudi, da je bil nekaj časa „vrhovni načelnik“ Tirolske in da je hrabro umrl v Mantovi. In ker veste o njem toliko, ni nam treba še enkrat ponavljati teh dogodkov. Hočemo pa pokazati, kako kreposten je bil ta junaški vodja Tirolcev in v čem ga moramo posnemati, če hočemo služiti Bogu in domovini.

Andrej Hofer, dasi potomec popolnoma priprostega rodu, se sveti v zgodovini človeštva kakor svitla zvezda na jasnem nebu, njegova slava je